

ØSTFOLD FUGLEHUNDKLUBB
Stenebakken 19
1640 RÅDE

Trondheim, 08.06.2023

Deres ref.:
23S21917

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/4602

Saksbehandler:
Ole Roar Davidsen

Avslag på søknad om innførsel og utsetting av fasan og rapphøns 2023

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknad fra Østfold fuglehundklubb om innførsel og utsetting av fasan og rapphøns til fuglehundtrening, jf. forskrift 19. juni 2015 nr. 716 om fremmede organismer § 10. Miljødirektoratet vurderer at det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for de utsatte fuglene, negativ påvirkning på naturmangfoldet samt risiko på naturmiljøet gjennom å etablere en fremmed art i norsk natur.

Kort om bakgrunnen for saken

Det vises til søknad datert 11. april 2023 fra Østfold fuglehundklubb om tillatelse til innførsel og utsetting av fasan og rapphøns. I søknaden vises det til at det skal innføres 750 fasaner og 750 rapphøns fra Sverige for å sette ut i naturen for fuglehundtrening.

I søknaden vises det til fellessøknad av 31. mars 2023 fra Fuglehundklubbens Forbund (FKF) med risikoreduserende tiltak som skal utføres. I søknaden fra FKF vises det til at formålet med utsettingen er fuglehundtrening og lavlandsprøve. Videre vises det til rapporten fra Høgskolen i Innlandet og de risiko reduserende tiltakene som nevnes der for å hindre skade på naturmangfoldet og dårlig dyrevelferd.

Miljødirektoratet viser ellers til søknaden i sin helhet.

Det rettslige grunnlaget

Forskrift om fremmede organismer

Utsetting av fasan og rapphøns krever tillatelse fra Miljødirektoratet etter forskrift 19. juni 2015 nr. 716 om fremmede organismer;

§ 10. Krav om tillatelse ved utsetting

(1) Med mindre utsetting er forbudt etter § 9, eller unntatt fra kravet om tillatelse etter § 11, kreves det tillatelse for utsetting av

a. vilt av arter, underarter eller bestander som ikke fra før finnes naturlig i distriktet,

[...]

(2) Ved vurderingen av søknaden, skal det særlig legges vekt på om den omsøkte organismen og eventuelle følgeorganismer kan medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold. Det kan ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold.

Kunnskapsgrunnlaget

Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM) fikk i oppdrag fra Miljødirektoratet og Mattilsynet om å vurdere mulige konsekvenser som utsetting av fasaner og rapphøns kan ha for biologisk mangfold, dyrehelse og dyrevelferd i Norge. VKM publiserte 30. november 2022 rapporten «The release of common pheasants and grey partridges for pointing dog training- consequences for biodiversity, animal welfare and health» (Rapport 2022:32)¹.

Hovedkonklusjonen i rapporten fra VKM av 30. november 2022 er at utsetting av fasaner og rapphøns i norsk natur fører med seg risiko for biologisk mangfold, risiko for dårlig dyrehelse og dårlig dyrevelferd. For de mest smittsomme dyresykdommene kan det være høy risiko for overføring av sykdom til ville fuglebestander.

Institutt for Skog- og Utmarksfag ved Høgskolen i Innlandet fikk i oppdrag av Fuglehundklubbenes Forbund (FKF) og deres Lavlandskomite (LK) om å vurdere mulige konsekvenser som utsetting av fasaner og rapphøns kan ha for biologisk mangfold, dyrehelse og dyrevelferd i Norge. Høgskolen i Innlandet publiserte rapporten «Evaluating effects from releasing hand-reared common pheasant (*Phasianus colchicus*) and grey partridge (*Perdix perdix*) on biological diversity and animal welfare in Norway» (Rapport 13 - 2023)².

Hovedkonklusjonen i rapporten fra Høgskolen i Innlandet er at utsetting av fasaner og rapphøns i norsk natur kan føre med seg noen risikoer for biologisk mangfold, risiko for dårlig dyrehelse og dårlig dyrevelferd. De tar for seg ulike tiltak som kan minimere risikoene og konkluderer med at det lave antall fugler som blir sluppet ut i Norge vil ha liten effekt på naturmangfoldet. De viser også til tiltak som kan redusere den dårlige dyrevelferden.

Ved Oslo tingretts kjennelse 26. august 2022 om midlertidig forføyning, fant tingretten det sannsynliggjort at det ikke var rettslig grunnlag for å gi tillatelse til utsetting av fasan og rapphøns for fuglehundtrening som omsøkt. Etter kjennelsen sa departementet seg enig i at kjennelsen sannsynliggjør at det er en rettslig skranke for departementets kompetanse til å innvilge tillatelse

---

¹

<https://vkm.no/risikovurderinger/alle vurderinger/utsettingavfasanerograpphonsfortreningavfuglehunderkonsekvenserforbiologiskmangfolddyrevelferdogdyrehelse.4.27e32b4a180c20075ae5f4e5.html>

² <https://brage.inn.no/inn-xmllui/handle/11250/3056984>

etter forskrift om fremmede organismer. I senere klageavgjørelse har departementet derfor opprettholdt Miljødirektoratets avslag på søknad om utsetting av fasan og raphøns for fuglehundtrening.

Påvirkning på naturmangfoldet

Smittsomme sykdommer spres lett i fangenskap når individene holdes i tette flokker på små arealer, også etter utslipp siden de oftest holder seg i flokker i perioden etter utsetting. VKM og Høgskolen i Innlandet viser til en rekke sykdommer som kan opptre i fjørfehold i sine rapporter. Slik smittespredning har potensiale til å medføre store konsekvenser og belastninger på det biologiske mangfoldet. Risikoen vil variere med antall utsetninger. Begge rapporter anbefaler ikke import av fasan og raphøns, spesielt i år med mye smitte av fugleinfluensa og Newcastlepsyke.

Vi opplever for tiden en epidemi av fugleinfluensa, og det har vært påvist flere tilfeller i fjørfehold i Norge og mange tilfeller på viltlevende arter. Miljødirektoratet er kjent med at det har vært utbrudd av fugleinfluensa i fasanoppdrett i Danmark, Sverige, Finland og Storbritannia, noe også Høgskolen i Innlandet viser til. Et utbrudd av slike sykdommer kan innebære svært store konsekvenser for naturmangfoldet, fjørfeholdere, egg- og fjørfeindustrien og samfunnet for øvrig. Høsten 2021 ble det i Finland satt ut fasan som var smittet med fugleinfluensa. Det ble funnet tusener av døde fasaner kort tid etter de var satt ut og det ble bekreftet at disse hadde dødd av fugleinfluensa. Flere rovfugler ble funnet døde i dette området, som hadde blitt smittet av å spise fasaner som var infisert. Det mest oppsiktsvekkende som ble funnet i Finland var at også pattedyr kunne bli smittet av fugleinfluensa. To rødreiver, en oter og en gaupe ble funnet døde eller døende av fugleinfluensa, og undersøkelser viste at disse hadde blitt smittet av å spise fasanene i området. Trolig ble kun et lite antall av de døde individene funnet.

Newcastlepsyke er en liste 1-sykdom, en svært alvorlig fjørfesykdom, på lik linje med fugleinfluensa. Newcastlepsyke er blitt påvist på flere plasser i Norge det siste året, og flest tilfeller er påvist blant duer og svaner av viltlevende arter. Det ble også oppdaget et tilfelle av Newcastlepsyke i en verpehønsbesetning i Rogaland i 2022. VKM og Høgskolen i Innlandet viser til at det var et utbrudd av Newcastlepsyke i Danmark hvor 12 000 fasaner ble satt ut på ei øy, i tillegg til tilfeller i Storbritannia og Sverige på fasaner.

Begge rapporter viser til at foring av fasan og raphøns kan minske vinterdødeligheten, men at slik foring kan tiltrekke seg andre viltarter og predatorer. Predatorene tiltrekkes av enkel mattilgang og kan ha negativ påvirkning på lokale viltarter. Høgskolen i Innlandet viser til at økt uttak av rovvilt kan minske denne risikoen og at andre arter kan dra nytte av foring. VKM drar også frem økt risiko for spredning av patogener på slike foringsstasjoner, og konkluderer med at foringsstasjoner må unngås for å minske den negative risikoen på det biologiske mangfoldet.

Utsettingene kan bidra til næringskonkurransen og fortrenghet av stedeegne arter. Det er flere lokale arter som har nisseoverlapp med fasan og raphøns, og dermed kan bli utsatt for konkurranse om ressurser. Antallet utsatte individer og den lave overlevelsen til fasan og raphøns gjør at denne påvirkningen er lav. Med økt utsetting og bedre overlevelse er det potensialet for økt utbredelse og økt konkurranse om ressurser. I Norske Rødliste for arter (2021) er i overkant av 2700 arter vurdert truet i Norge. Av disse har 29% leveområde i kulturlandskapet. Endret driftsform i jord- og skogsbruk er en av de største truslene, men også fremmede arter, forurensing og klimaendringer er årsaker til at mange arter i kulturlandskapet er truet.

Dyrevelferd

VKM viser i sin rapport til at aktiviteten med utsetting av fasan og raphøns er lite forenlig med god dyrevelferd. Mattilsynet har vurdert VKM sin rapport og har i brev av 28. februar 2023 til LMD kommet frem til følgende konklusjon:

"Dyrevelferdsloven § 3 og § 28 setter strenge krav til vurdering av risiko for overlevelse ved utsett for å kunne bli viltlevende. Etter ordlyd, forarbeider og teori vil utsetting som innebærer at et stort antall fugler lider og dør, være ulovlig. Det framstår for oss som klart at oppdrettede fugler har en så marginal mulighet til å kunne tilpasse seg et liv i naturen, at utsettingen vil være i strid med dyrevelferdsloven § 3 og § 28.

At utsettingen er ulovlig, ble også lagt til grunn av Oslo tingrett i kjennelsen av 26. august 2022. NOAH – for dyrs rettigheter fikk medhold i begjæringen om midlertidig forføyning overfor Miljødirektoratets tillatelse til å sette ut fasaner og raphøns. Tingrettens konklusjoner må anses styrket i lys av rapporten fra VKM.

Etter vår oppfatning tyder alt på at også selve bruken av oppdrettede fugler til trening av fuglehunder er i strid med dyrevelferdsloven § 3. I vurderingen legger vi stor vekt på belastningen som treningen påfører fuglene. Fuglene er ikke tilpasset et liv i naturen, og de har dermed ikke opparbeidet seg den naturlige skyheten mot mennesker og dyr. Dette tilsier en særlig risiko for at fuglene kan bli fanget av hundene og drept. Trening av fuglehunder er etter vår oppfatning ikke en så samfunnsnyttig aktivitet at det kan legitimere de belastningene som fuglene utsettes for.

Etter Mattilsynets vurdering kan ikke kompensierende tiltak avhjelpe de dyrevelferdsmessige utfordringene. Vi anser det derfor ikke som hensiktsmessig å forskriftsfeste særlige regler om denne aktiviteten. Eventuelt kan forskriften om forbud mot jakt på utsatt fugl utvides til å omfatte forbud mot utsetting av fuglene og trening av hundene."

Rapportene viser til at utsatte oppdrettede fugler har dårligere kondisjon og kortere levetid enn de viltfødte fuglene. De har mindre evne til næringsøk, predatoradferd og til å finne skjulesteder. Denne adferden bidrar til redusert dyrevelferd og redusert overlevelse. Den høye dødeligheten som inntreffer kort tid etter utsetting, er et klart tegn på at disse ikke er tilpasset det miljøet de settes ut i. Fjærnapping blir i begge rapporter vist til som et problem, særlig ved oppdrett av fasan. Fjærnapping er forårsaket av stress, kjedsomhet, men kan også være tegn på

ensidig føring og parasitter. Dårlig fjærdrakt øker også risikoen for lidelser når de blir sluppet ut i naturen.

VKM påpeker også at utsatt oppdrettet vilt har en adferd som vil gjøre at trening av hund vil utsette de for stress. Transport av fuglene nevnes også som en stressfaktor på grunn av håndtering.

Begge rapporter viser til at det ikke finnes så mange studier som direkte har vurdert dyrevelferd hos fasan og raphøns ved utsetting. Høgskolen i Innlandet viser til de samme utfordringene med tanke på dyrevelferd, men fokuserer på tiltak som kan bedre dyrevelferden. Slike tiltak kan være at oppdrettet skal tilby mest mulig naturlige omgivelser, sandbad, sittepinne og akklimatiserende hegn. Kyllingene skal vokse opp sammen med foreldre og det må benyttes "soft reales" for å øke overlevelsen. De viser også til at trening av hund kan være positivt for fuglene, slik at de kan lære seg predatoradferd.

Miljødirektoratets vurderinger

Selv om utsetting av hønsfugl for trening av fuglehunder og for jakt har lang tradisjon i Norge, er dette en aktivitet som etter vår vurdering ikke er i samsvar med naturmangfoldlovens prinsipper. Bestemmelsen om forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 fastslår at målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Forvaltningsmålet gjelder ikke for fremmede organismer.

Det er ikke et mål at naturmangfoldet skal tilføres flere arter enn de som er naturlig etablert i landet og som har god evne til å tilpasse seg de naturlige leveområdene. Tvert imot må det utvises stor forsiktighet ved utsetting av organismer som ikke har naturlige bestander i distriktet eller i vår fauna.

Norge har forpliktet seg til å følge Naturavtalen som ble besluttet i Montreal. Et av målene i Naturavtalen omhandler fremmede arter. Mål 6 i Naturavtalen sier følgende:

"Eliminere, minimere, redusere og/eller avbøte påvirkningen fra fremmede skadelige arter på naturmangfold og økosystemtjenester ved å identifisere og håndtere introduksjonsveier for fremmede arter, forhindre at prioriterte fremmede skadelige arter introduseres og etableres, redusere introduksjons- og etableringstakten for andre kjente eller potensielle fremmede skadelige arter med minst 50 prosent innen 2030, og utrydde eller kontrollere fremmede skadelige arter, især på prioriterte steder, for eksempel øyer."

Denne avtalen gjør at vi er forpliktet til å ha et større fokus på å hindre spredning og etablering av fremmede arter, og også bekjempe de som allerede har etablert seg.

En av hovedintensjonene i forskrift om fremmede organismer er å hindre spredning av nye arter eller fremmede gener i norsk natur gjennom bevisst eller ubevisst utsetting (for eksempel

rømming) når det må anses å kunne ha negative konsekvenser. I den sammenhengen er føre-var-prinsippet viktig.

Etter naturmangfoldloven § 30 og forskrift om fremmede organismer § 10 kreves det tillatelse for utsetting av vilt av arter, underarter eller bestander som ikke fra før finnes naturlig i distriktet. "Utsetting" omfatter etter loven § 3 bokstav n og forskriften § 4 bokstav d "utsetting, bevisst utslipp eller deponering som avfall av organismer i miljøet, eller i et innesluttet system der rømming ikke er utelukket". Søknadsplikten knytter seg dermed ikke bare til utsettinger direkte i naturen, men også til utsetting i innhegning og lignende der rømming ikke er utelukket.

Loven og forskriften angir et minstekrav for å gi tillatelse: vi kan ikke gi tillatelse hvis det er grunn til å anta at utsettinga vil medføre vesentlige uheldige følger. Når minstekravet er oppfylt beror det på et forvaltningsskjønn om vi skal gi tillatelse eller ikke. I dette skjønnet må fordelene med utsettinga vurderes opp mot mulige skadevirkninger. Det vil her ha betydning om formålet med utsettinga kan oppnås på en annen måte, for eksempel ved bruk av en stedegen art eller en art med lavere risiko. Miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 vil videre være viktige hensyn i skjønnsvurderinga.

Tungtveiende føre-var-hensyn taler også mot å gi tillatelse der formålet med utsettinga er å etablere arten som viltlevende i nye områder. Etter naturmangfoldloven § 9 skal en ta sikte på å unngå mulig "vesentlig skade" på naturen, dersom vi ikke har tilstrekkelig kunnskap om virkningene ei beslutning kan ha for naturmangfoldet. I veilederen til naturmangfoldloven kapittel II – Almennlige bestemmelser om bærekraftig bruk (T-1996-1554), gir Klima- og miljødepartementet nærmere føringer om hvordan bestemmelsene i naturmangfoldloven kapittel II skal forstås. I omtalen av begrepet "vesentlig skade" i § 9 skriver departementet følgende (s. 65):

"Etablering av fremmede arter i norsk natur vil i seg selv være vesentlig. "

Dette momentet og Naturavtalen taler dermed også med styrke for at vi ikke bør gi tillatelse til utsetting av fasan.

Utsetting av raphøns, som ikke finnes med naturlige bestander i Norge, vurderes som etablering av en ny art som ikke fra før finnes naturlig i distriktet. Etter naturmangfoldloven § 30 og forskrift om fremmede organismer § 10 kreves det tillatelse for utsetting av vilt av arter, underarter eller bestander som ikke fra før finnes naturlig i distriktet. Hensikten med regelverket er å hindre at naturmangfoldet svekkes eller deler av naturmangfoldet går tapt som følge av innførsel og utsetting av nye arter som ikke finnes naturlig i distriktet fra før, og av fremmede organismer.

Med formuleringen i naturmangfoldloven "*som ikke fra før finnes naturlig i distriktet*" menes både arter, underarter og bestander som ikke fra før forekommer i distriktet, og arter, underarter og bestander som forekommer i distriktet, men som er etablert der gjennom tidligere utsettinger.

Miljødirektoratet viser til at vurderingen av regelverket ved utsetting av fasan også gjelder for raphøns. Arten finnes ikke naturlig i distriktet og kan derfor påvirke den stedlige faunaen på samme måte som fasan. Også her mener vi dermed at utsetting vil være i strid med overordnet mål om at nye arter ikke skal etablere seg i naturen gjennom utsetting.

Om søknaden og kunnskapsgrunnlaget

Vi viser til presentasjon av kunnskapsgrunnlaget tidligere, og at dette er tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken.

En av de største truslene for negativ påvirkning på det biologiske mangfoldet som det pekes på, er spredning av patogener. Det er en rekke sykdommer og parasitter som opptrer i besetninger med oppdrettsfugler. Ved utsetting av slike fugler øker risikoen for spredning av dødelige sykdommer. Vi har de siste årene hatt en rekke utbrudd av fugleinfluensa og Newcastlepsyke i Norge, der mange arter er blitt hardt rammet. 2023 spås til å bli et dystert år i Europa med tanke på utbrudd av disse sykdommene, og da spesielt fugleinfluensa som allerede er blitt påvist mange steder i Norge våren 2023.

Begge rapportene viser til eksempler der det er påvist fugleinfluensa og Newcastlepsyke i oppdrett i våre naboland. Det er også tilfeller der utsetting av disse fuglene har spredd sykdommene i økosystemet, som for eksempel i Finland, Sverige, Storbritannia og Danmark. Massedøden av fasan i Finland etter utsett, og spredning til andre viltarter (fugler og pattedyr), er et klart eksempel på risikoen det er ved å sette ut oppdrettet vilt. Det er sannsynlig at dette også kan skje i Norge, spesielt med tanke på forekomsten av disse sykdommene pr. dags dato, og at importen av fuglene er planlagt fra landene hvor det har vært tilfeller av smitte i oppdrett.

Høgskolen i Innlandet og fellessøknad fra FKF viser til at man kan innføre tiltak som minsker risikoen for at slike sykdommer kan spre seg. Som for eksempel prøvetakning av importerte individer for å se om de er smittet, god hygiene i oppdrettsanleggene og desinfeksjon. Vi er skeptiske til slike tiltak, da fugleinfluensa og Newcastlepsyke (og andre sykdommer) kan spres gjennom avføring, luftsmitte og til og med egg. Slik situasjonen er nå finnes spesielt fugleinfluensa over alt og smitteveiene er for mange til å kunne utelukke at disse blir smittet. Fuglene holdes også i tett sammen i stort antall, så det er nok at et individ har smitten og det vil fort spres videre i fangenskap.

FKF viser i sin søknad til at rapporten til Høgskolen i Innlandet viser at det ikke finnes grunnlag for at utsetting av fasan og raphøns har negativ påvirkning av naturmangfoldet og økosystemer, men heller at utsettingen er positivt for naturen og artsmangfoldet. Miljødirektoratet er uenig i dette. Å tilføre nye fremmede arter til et område er ikke positivt for artsmangfoldet. Tiltak som det vises til som skal være positive er rovdyrkontroll og habitatforbedringer, men dette er tiltak som uansett kan gjøres uten utsetting av fasan og raphøns. Dette er også utenfor vurderingstemaet i en utsettingssøknad, da det er aktiviteter som ikke har med selve utsettingen

å gjøre. Sykdomsspredning fra oppdrettet vilt er kanskje den største risikoen for det biologiske mangfoldet, noe også Høgskolen i Innlandet viser til i sin rapport.

VKM viser derimot til en rekke negative påvirkninger på det biologiske mangfoldet ved denne aktiviteten. Risikoen for disse påvirkningene vil variere ut fra hvor mange individer som slippes ut. Konkurransen om ressurser er en slik påvirkning som kan variere ut fra antallet som slippes ut og hvor store bestandene blir.

Miljødirektoratet kan ikke se noen formål som kan godtgjøre at vi kan tillate bevist utsetting av fremmede viltarter i Norge, uavhengig av risiko vurdering. Fasan som er en fremmed viltart, vil falle inn under dette. I tillegg har Naturavtalen i Montreal satt et økende fokus på å hindre spredning av fremmede arter og mål om å bekjempe disse.

VKM viser til at det vil være svært liten sannsynlighet for at rapphøne klarer å etablere seg i Norge, med eller uten utsetting. Siden Norge er i randsonen av rapphønas utbredelse og at den aldri har klart å etablere seg skikkelig i Norge, er dette en indikasjon på at de ikke har forutsetningene for å overleve i norsk natur. Det er naturlige årsaker for at rapphøne ikke klarer å etablere seg med levedyktige bestander, og det er derfor ulogisk å sette ut en art som ikke har levevilkårene på plass.

Naturmangfoldloven § 15 skal forhindre at viltet blir påført unødig skade og lidelse. Miljødirektoratet legger til grunn VKM sin vurdering i rapporten, og at det er stor sannsynlighet for at utsettingene av fasan og rapphøns samlet medfører betydelig skade og lidelse for utsatte individ.

I Mattilsynet sin vurdering av VKM-rapporten, kommer det klart frem at de har vurdert aktiviteten med utsetting av fasan og rapphøns for fuglehundtrening som et klart brudd på dyrevelferdsloven. De viser også til at kompenserende tiltak ikke vil avhjelpe mot de dyrevelferdsmessige utfordringene.

De største dyrevelferdsmessige utfordringene som fasan og rapphøns blir utsatt for er sult på grunn av manglende erfaring med næringsøk, risikoen for å fryse i hjel, manglende fluktrespons, dårlig flyveegenskaper og dårlig predatorrespons. I tillegg viser VKM til utfordringer med dårlig dyrevelferd ved transport og hold i fangenskap, men det er ikke et vurderingstema i denne saken.

Konklusjon

Vi avslår søknaden om tillatelse til innførsel og utsetting av fasan og rapphøns.

Miljødirektoratet mener det er få formål som veier opp for de potensielle negative konsekvensene av utsetting av vilt, og vi vil generelt hindre etablering av fremmede arter i norsk

natur. Fremmede organismer kan fortrenge og påvirke andre arter og naturtyper når de kommer til et nytt levested. De kan redusere det stedege naturmangfoldet og bringe med seg sykdommer og parasitter. De kan også introdusere genmaterialer som forurenser lokale tilpasninger i området og spre sykdommer fra dyr i fangenskap som gir uheldige konsekvenser på naturmangfoldet.

Utsettingene er dyrevelferdsmessig problematisk og er et brudd på dyrevelferdsloven og naturmangfoldloven, noe Mattilsynet også viser til i sin vurdering av aktiviteten.

I vurderingen har vi lagt avgjørende vekt på uavhengig kunnskapsgrunnlag og de risikoene som VKM viser til i sin rapport. Vi har også benyttet kunnskap fra Høgskolen i Innlandet sin rapport, men lagt hovedvekt på VKMs vurderinger. VKM er en faglig uavhengig komité innen mat- og miljøområdet, oppnevnt av Helse- og omsorgsdepartementet. VKMs samfunnsoppdrag er å utføre uavhengige, vitenskapelige risikovurderinger. VKM utgjør et bredt sammensatt fagpanel. Den uavhengige kunnskapen fra VKM tillegges i vår vurdering vesentlig vekt.

Miljødirektoratet mener det er i strid med naturmangfoldlovens formål å gi tillatelse til utsetting der formålet er å etablere arter som villlevende i områder der de ikke finnes naturlig fra før. Miljødirektoratet kan ikke se at fordelene ved å tillate utsetting veier tyngre enn ulempene.

Klagerett

Dere og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, jf. forvaltningsloven kap. VI. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Ole Roar Davidsen
seniorrådgiver

Kopi til:

MATTILSYNET

Felles postmottak Postboks 383

2381

BRUMUNDDAL

